

הערות לסקר עצים ותכנית כריתה/שימור/העתקה באזור פארק היין והמסדרון האקולוגי

הקדמה:

תוכנית פארק היין נמצאת בשטח בעל רגישות גבוהה ביותר, לא רק בשל תצורת הצומח, עושר בעלי החיים והנוף הנשקף ממנו. שטח זה הינו חוליה מקשרת בין שטחי הטבע של רמת הנדיב, לשטחי הטבע ממזרח לה – יערות אלונה, הר חורשן והלאה מהם. זהו צוואר בקבוק במסדרון אקולוגי, המשמש את חיות הבר למחיה ולמעבר, והוא קריטי לשמירת חיוניותן של חיות הבר ברמת הנדיב. זהו איזור מחיה של צבאים – מין דגל המצוי בסכנת הכחדה בישראל עקב התדרדרות דרמטית במספרי הפרטים וגודל האוכלוסיות, והסובל מאובדן בתי הגידול ומקיטוע ביניהם – בדיוק המצב בתוכנית זו.

בשל כך – שורה של החלטות והתחייבויות מוסדיות – כולל כאלה שרמ"י היתה שותפה להן ו/או שהמועצה המקומית קיבלה על עצמה – הביעו תמיכה בעדכון התוכנית על מנת לאפשר את קיומו של המסדרון האקולוגי לצידה. הכל כמפורט בכתב הערר ומתועד במסמכים.

נושא התכנון מחדש נבדק בימים אלה בועדה המחוזית, לרבות האפשרות להגבלת היתרים. תחום המסדרון האקולוגי בזכרון יעקב מתייחס למעבר בעה"ח הקיים בכביש 652, ורוחבו המדובר הוא כ-150 מטר מדרך יפו הקיימת לכיוון צפון:

מעבר בע"ח תחתי מרמת הנדיב

שווקו שני ממגרשים המיועדים לשלב ב' בתוכנית על פי הוראות התוכנית (סעיף 18 לתקנון) (מגרשים 14.1, 14.2), אחד מהם בתחום צוואר הבקבוק של הסמדרון האקולוגי (14.2). בנוסף, העבודות מיועדות (לדברי המועצה המקומית) לביצוע תשתיות ודרכים הכרחיות בלבד. יש לבחון בהתאם אילו תשתיות אכן נדרשות לביצוע המגורים בתוכנית בשלב א', ואילו ניתנות לדחייה עד גיבוש התכנון למסדרון אקולוגי (שכאמור לפי הצהרות רמ"י והתחייבויותיה הוא בגדר מהלך מוסכם).

כל שינוי של פני הקרקע הטבעית וכל כריתה שאינה מחוייבת המציאות – יקשו על מציאת הפתרונות האופטימליים ויפגעו בתפקוד השטח הנוטר. בשים לב להחלטת פקיד היערות של קק"ל בנוגע לקו מקורות ביער מודיעין¹, לטעמנו אין מקום להתיר בשלב זה שינויים בשטח – שעשויים להשתנות או שיש להם חלופות טובות יותר.

הערות לסקר העצים ורשיון הכריתה

יצוין, כי ההערות מתייחסות לא רק לאיכות העצים הפרטנית ע"פ סקר העצים או לפי מין העץ וזיקתו הטבעית לשטח. ההערות מתייחסות בעיקר לתפקוד המרחבי של השטח ושמירת תפקודו עד אשר יבוצע תכנון מרחבי מיטבי, לרבות יוכרע ממשק השטח בתחום המסדרון האקולוגי.

1. **תעלת ניקוז** לאורך דרך יפו – תחום המסרון האקולוגי, מסומנת תעלת מלאכותית עמוקה. זהו פתרון בעייתי ולא מבוסס טבע. בתחומה בעיקר אורני גלעין וחרובים. התעלה בתחום המסדרון האקולוגי ונדרש לה/תלניהול הנגר בתוכנית תכנון מחדש, Nature based. זאת בפרט ביחס להתקדמות לתכנון האגני לנחל תנינים, למשל, על בסיס זרימה טבעית בשילוב סלעים ותוך השארת מירב העצים (שהם בין השאר, בעלי תפקיד כמקדמי החדרה).
2. **חניות בצד המזרחי** – נמצאות בתוכנית על קו ההשקה בין התחום הפתוח של פארק היין – שלדברי ראש המועצה מיועד להשאר אקסטנסיבי וטבעי. הצבת חניות אוטובוסים בלב השטח הפתוח ובהשקה ליערות לונה היא בגדר תכנון תמוה, ומיותר לבצע, ובכך לפלס שטחי חניה במקום לשמר טופוגרפיה טבעית ורצף צומח. בשלבי ביצוע העבודה סומן ע"י ראש המועצה כלא מיועד לביצוע. אם אינו נדרש לביצוע, יש לבטל את רשיונות הכריתה בתחומם.

¹ <http://www.kkl.org.il/doveret/doveret-2019/makabim-forest-trees-cutdown-lisence-cancelled.aspx>

3. **G11** – גוש כריתות לאורך הציר הדרומי, בלב המסדרון האקולוגי המתוכנן (לפי

החלטת מוסדות התכנון והצהרות רמ"י). בגוש זה לפי סקר העצים:

65 עצים לשימור ו-35 עצים לכריתה	מרחק בין עץ לעץ כ- 2X2 מ', יש קרחת בין העצים בתוך השטח, הרבה עצים יבשים ומתים	גבוהה (10)	1	4	2	3	20	1	5	100	אורך הגלעין	G11
---------------------------------	---	------------	---	---	---	---	----	---	---	-----	-------------	-----

הציר כבר בוצע בפועל ולכן ככל הנראה בוצעו גם הכריתות בתחום הציר ללא רישיון.

אם זה אכן המצב, **יש לפעול לנקיטת אמצעי אכיפה** ולא להכשיר עבירות בדיעבד.

4. **ביוב** – פתרון הביוב מבוסס על דרכים מפותלות בשטח הפתוח, כולל חציה ישרה של

קווי גובה (סניקה). היות וסניקה הינה גמישה מבחינת תוואי (שכן אינה כפופה לאילוצי

הגרביטציה ממילא) פקיד היערות מתבקש לעמוד על בחינת חלופות שפגיעתן בשטח

ובעצים תהיה פחותה (למשל על יסוד דרכים קיימות, גם אם הן מחוץ לגבול התוכנית).

ככל שמדובר בחלופה שהיא בתוך/בגבול יערות אלונה – יש לקבל את עמדת קק"ל

ולעבוד בפיקוח צמוד של קק"ל.

5. **עצים סביב שטח מזבלה** – אקליפטוסים ואורני גלעין – בתחום המסדרון האקולוגי יש

להמנע מיצירת הפרות חדשות – עד אשר יתוכנן ויוחלט הממשק בו. גם לעצים לא

טבעיים – יש במקרה הזה תפקיד של "שיכור" ההפרעות מתחום הפיתוח.

6. **G14** – גוש של עצים שמחציתם לכריתה ומחציתם לשימור. נמצאים בדרך משבילי

הפארק המרכזי. אם לא חיונית לתשתיות, יש להמנע מכריתה והפרה נוספת של

השטח.

7. **האלון הגדול** (מספר 928) – לפי סקר העצים: **לא לכרות בשום מצב**, וכן נדרש

להתאים תכנון או להסיט את התשתיות באופן שיבטיח שמירתו של עץ מרשים במיוחד

– כך גם לפי סקר העצים. אנו רואים בחובה לבחון חלופה אחרת – כהזדמנות לפקיד

היערות לדרוש בחינת החלופות לכאלה שיהיו פוגעניות פחות בהיבט המרחבי (תחום

המסדרון האקולוגי).

8. **עצים פרטניים שיש לשים אליהם לב:**

- 910-913 בתחום הדרך של הפארק (אורני גלעין)

- אלונים המיועדים להעתקה 255-256 – על דרך שלא ברורה נחיצותה

- 360-362 וגם 374 ו-376 (רובם אלוני תבור) – על הגבעה בהצטלבות הדרכים

5 ו-11

- יש לעמוד על הנחיות האגרונום להגנה על עצים לשימור בתחום התוכנית.

- לגבי העתקות – ככלל עדיף לשמר עצים טבעיים במקומם. בלית ברירה, יש

להקפיד על ביצוע שלבי ההעתקה – ולהקפיד את רשיונות הכריתה עד למילוי

התנאים שבחוו"ד האגרונום ולביצוע ההעתקה לפי הנחיות ובפיקוח צמוד של

האגרונום.